

Asociațiile studențești din Centrul Universitar Timișoara în anii 1950-1960

This paper continues the series of institutions created by the Romanian Communist Party to control and manipulate the entire society, and in particular, that part of population which underwent the full process of formation: THE YOUNG. The bibliography we used to write this article was chiefly the press of that time, an important means of mass propaganda and manipulation exploited by the Romanian Communist Party.

During the communist period, the Romanian student's associations were used as instruments for political propaganda among students. Their settlement is connected to the students' actions of insubordination in relation to the directives and tasks outlined by the party. During 1956-1957, students from numerous academic centres led a fight against the communist regime.

Key-words: Students' associations, communism, students, universities.

Cuvinte-cheie: Asociații studențești, comunism, studenți, universități.

Asociațiile studențești au fost create pe baza Hotărârii Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român din iunie 1956 ca o măsură de îmbunătățire a muncii politico-educative în rândul studenților. Asociațiile studențești erau organizații profesionale ale studenților care aveau sarcina de a se ocupa de activitatea cercurilor științifice studențești, de activitatea cultural-artistică și sportivă în rândul studenților, precum și de a rezolva probleme gospodărești și de asistență socială ale studenților, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid și cu îndrumarea nemijlocită a organelor și organizațiilor Uniunii Tineretului Muncitoresc (U.T.M.).

Autoritățile comuniste afirmă că asociațiile studențești erau chemate să participe activ la marea operă de educare a tineretului din universități și instituții de învățământ superior în spiritul dragostei pentru adevărul științific, al pasiunii științifice, în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar, al devotamentului față de Partidul Muncitoresc Român (în continuare P.M.R.) și față de statul democrat-popular român. Experiența și îndrumările Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice (în continuare U.R.S.S.) au fost folosite în învățământul românesc, inclusiv în organizarea și trasarea sarcinilor instituțiilor de înregimentare a studenților¹.

La 23-24 februarie 1957 a avut loc prima Conferință a Asociațiilor Studențești din Centrul Universitar București. Asociațiile studențești trebuiau să contribuie intens la formarea multilaterală a tinerilor intelectuali. Acestea au devenit, treptat, organizații active în viața studenților².

Asociațiile studențești trebuiau să ducă, aparent, o intensă activitate creatoare. Partidul Comunist sublinia, de câte ori avea ocazia, că după 23 august 1944 studențimea „progresistă democrată”, încadrată în Uniunea Tineretului Comunist (U.T.C.), a participat alături de întregul popor la lupta pentru democratizarea și refacerea economică a țării, pentru instaurarea și întărirea regimului democrat-popular³.

De asemenea, în propaganda comunistă se specifica faptul că studențimea, mobilizată de U.T.M. și de asociațiile studențești, a participat larg la acțiunile de muncă patriotică în Gospodăria Agricolă de Stat (G.A.S.), pe șantierul local, la construirea de cămine studențești. Asociațiile trebuiau să organizeze o legătură strânsă și permanentă a studenților cu oamenii din fabrici și uzine, cu muncitori, ingineri și tehnicieni de producție, cu tineretul muncitoresc⁴.

---

¹ *Salutul adus conferinței de tovarășul M. Constantinescu*, în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3800, 10 martie 1957, pp.1-2.

² *Conferința Asociațiilor Studențești din Centrul Universitar București*, în „Scânteia”, Anul XXVI, Nr. 3841, 27 februarie 1957, p. 3.

³ *Conferința pe țară a Asociațiilor Studențești*, în „Scânteia”, Anul XXVI, Nr. 3851, 10 martie 1957, p. 3.

⁴ „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4453, 20 februarie 1959, p. 2.

În toamna anului 1957, Biroul Comitetului Orășenesc al U.T.M. și Consiliul Uniunii Asociației Studențești din Timișoara au organizat un seminar al activului U.T.M. și al asociației. Publicațiile din perioada aceea au transmis că seminarul a constituit un schimb de experiență în domeniul muncii educativ-politice în rândul studenților, înarmând activul cu unele cunoștințe politice și ideologice. Cu această ocazie, au fost urmărite, după spusele Partidului Comunist, „cu viu interes”, următoarele conferințe: „Despre formele conștiinței sociale”, ținută de Martin Isac, prim-secretar al Comitetului Regional de Partid; „Despre unele probleme ale luptei de clasă pe plan ideologic”, ținută de A. Hertzberger, secretar al Comitetului Orășenesc al P.M.R., precum și alte lecții predate de membri ai Biroului Comitetului Regional al U.T.M. Un loc important l-a ocupat, în cadrul discuțiilor din seminar, practica de producție și munca obștească desfășurată de studenți în vacanța de vară. Discuțiile au analizat, de asemenea, comportamentul și activitățile studenților în sesiunea științifică a anului universitar respectiv, fiind prezentate, totodată, și formațiile artistice studențești. Peste 600 de studenți din Centrul Universitar Timișoara și-au petrecut vacanța în case de odihnă, în tabere cu corturi la munte sau la mare, în excursii în țară și în străinătate.

Pe marginea referatelor *Formele și metodele de muncă folosite pentru întărirea vieții interne de organizație*, prezentat de Francisc Kovacs, secretar al organizației U.T.M., de la Facultatea de Mecanică, și *Forme și metode folosite în desfășurarea muncii cultural-artistice*, prezentat de Consiliul Asociației Studenților din Institutul Pedagogic, s-a subliniat necesitatea îmbunătățirii muncii, înlăturând schematismul din muncă. S-au făcut propuneri în legătură cu organizarea adunărilor generale, a conferințelor urmate de filme documentare, pentru a da posibilitatea tineretului studios să cunoască tradițiile glorioase de luptă ale studenților comuniști și frumusețile țării. S-a arătat că adunările generale trebuiau să-i ajute pe studenți să cunoască și să susțină hotărârile partidului și ale guvernului.

Organizațiile U.T.M. și asociațiile studențești trebuiau să acorde o atenție deosebită timpului liber al studenților și să organizeze simpozioane, reuniuni, concursuri literare, sportive etc. Discuțiile au subliniat necesitatea organizării, cu simț de răspundere, a învățământului politic în cadrul învățământului superior. Informările politice, ciclurile de conferințe pe diferite teme, cercurile de științe sociale trebuiau să contribuie la ridicarea nivelului politic și ideologic, la educarea patriotică și în spirit internaționalist a studenților. Studenții anului I trebuiau să fie sprijiniți pentru a se deprinde cu munca din facultăți, cu o disciplină conștientă și liber consimțită⁵. Gheorghe Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica⁶ subliniau rolul asociațiilor studențești în educarea studenților astfel încât să fie atrași și să cunoască internaționalismul socialist⁷.

În zilele de 23 și 24 februarie 1957 a avut loc, în amfiteatrul Institutului de Medicină, prima Conferință a Asociațiilor Studențești din Centrul Universitar Timișoara. Au fost luate în discuție: darea de seamă, alegerea delegațiilor pentru Conferința pe țară și a comitetului de asociații din oraș⁸.

În 1957 oamenii muncii sărbătoreau, împreună „cu marele popor sovietic”, o dată istorică importantă: 40 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din octombrie 1917. S-au organizat o serie de manifestări menite să popularizeze condițiile în care s-a desfășurat Revoluția din octombrie, urmările pe plan intern și internațional, precum și influența ei asupra mișcării muncitorești internaționale. Astfel, s-au ținut în instituții și întreprinderi conferințe pe teme ca: „Rolul poporului rus în înfăptuirea Marii Revoluții Socialiste din octombrie”; „Politica

⁵ Pe marginea seminarului activului U.T.M. și al asociației studențești din Timișoara, în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3975, 4 octombrie 1957, p. 3.

⁶ Era, la acea vreme, președintele Consiliului de Miniștri.

⁷ *Salutul Conferinței pe țară a Asociațiilor Studențești din R.P.R.*, în „Drapelul Roșu”, Anul XIV, Nr. 3802, 13 martie 1957, p. 2.

⁸ *Cânt studențesc fluturăm peste lume*, în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3789, 26 februarie 1957, p. 2.

externă a U.R.S.S., politică de apărare a păcii și securității popoarelor”. De pildă, odată cu deschiderea „Lunii prieteniei româno-sovietice” s-a deschis și festivalul „Prietenia româno-sovietică în cântec și dans”, cu ocazia căruia s-au organizat spectacole în tot cursul lunii. La Cinematograful „Maxim Gorki” s-a prezentat un ciclu de filme.

La teatrul de stat s-a prezentat, în premieră, spectacolul „Ploșnița” de Maiacovski. S-au organizat concursuri, cum ar fi „Drumeții veseli”, în limba română și germană, pe tema „Marea Revoluție Socialistă din octombrie”⁹.

În „Luna prieteniei româno-sovietice” s-au organizat foarte multe acțiuni ale Asociației Române pentru Legături cu Uniunea Sovietică (A.R.L.U.S.), prin care se ridicau în slăvi progresele Uniunii Sovietice în toate domeniile. La 40 de ani de la Revoluția din 1917, Consiliul Regional al A.R.L.U.S. din Timișoara și-a propus să popularizeze, pe scară cât mai largă, realizările U.R.S.S. în domeniul științei, tehnicii și culturii. În colaborare cu scriitori de la Filiala Uniunii din Timișoara s-au organizat șezători literare, procese literare, precum și săptămâna cărții sovietice¹⁰.

În zilele de 6 și 7 mai 1958 Departamentul Învățământului Superior, din cadrul Ministerului Învățământului și Culturii, a organizat o consfătuire cu cadrele didactice din învățământul superior. La această consfătuire s-au discutat măsurile luate de Ministerul Învățământului și Culturii și de instituțiile de învățământ superior, în scopul traducerii în viață a prevederilor Hotărârii nr. 1003/1957 a Comitetului Central al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române (R.P.R.), cu privire la îmbunătățirea învățământului superior.

În 19 februarie 1958 s-a semnat o convenție de colaborare științifică între Academia R.P.R. și Academia de Științe a U.R.S.S., pe un termen de 3 ani, în cadrul Acordului de colaborare culturală cu U.R.S.S. și R.P.R. Tratatul în vederea încheierii acestei colaborări s-au ținut la București, între 14-19 februarie 1958¹¹.

A.R.L.U.S. avea un rol important în opera de educare a oamenilor muncii în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar, al atașamentului și prieteniei față de U.R.S.S. și față de țările din lagărul socialist. În cadrul celui de al V-lea Congres al A.R.L.U.S., U.R.S.S. a fost prezentată ca fiind făuritoarea comunismului în lume. La acest congres s-au sărbătorit 15 ani de la înființarea A.R.L.U.S. și 25 de ani de la constituirea Asociației „Amicii U.R.S.S.”¹².

Exista și o societate culturală numită „Societatea pentru Răspândirea Științei și Culturii” (S.R.S.C.). Aceasta era un factor de seamă în opera de culturalizare a maselor. Activitatea acestei instituții de popularizare a științei și culturii îmbrăca forma conferințelor, prin intermediul cărora cei mai competenți oameni de știință și cultură se adresează nemijlocit maselor largi, informându-le asupra celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. „Societatea pentru Răspândirea Științei și Culturii” colabora cu A.R.L.U.S., organizând numeroase acțiuni comune¹³.

Pentru anul 1959 S.R.S.C. urmărea lărgirea activității. Numărul conferințelor ce au fost ținute în acest an a sporit cu aproape 10.000 față de anul trecut, dintre care o mare parte au fost ținute în limbile minorităților naționale din țara noastră. S.R.S.C. a organizat o serie de expoziții, precum: „Originea și evoluția omului” și „Apariția vieții”, ambele urmând să fie trimise în întreaga țară. În 1959 S.R.S.C. a editat în limba română și în limbile minorităților

⁹ *Acțiuni culturale ale A.R.L.U.S.*, în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3975, 4 octombrie 1957, p. 1.

¹⁰ *Acțiuni A.R.L.U.S.*, în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3980, 10 octombrie 1957, p. 1.

¹¹ „Scânteia”, Anul XXVII, Nr. 4144, 20 februarie 1958, p. 3.

¹² *Deschiderea celui de al V-lea Congres al A.R.L.U.S.*, în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4669, 1 noiembrie 1959, pp. 1-3.

¹³ *Din activitatea S.R.S.C. Timișoara*, în „Drapelul Roșu”, Anul XIV, Nr. 3975, 4 octombrie 1957, p. 2.

naționale numeroase broșuri de popularizare a diferitelor probleme din domeniul științei și culturii¹⁴.

Asociațiile studențești au scăpat din vedere problema misticismului, afirmându-se că nu au existat manifestări evidente în această direcție, însă autoritățile comuniste erau direct interesate de aceasta. De abia cu ocazia dezbaterii documentelor Plenarei C.C. a P.M.R. din 9-13 iunie 1958, din cadrul Asociațiilor Studențești, sub îndrumarea organelor de partid și U.T.M., s-a luat o atitudine hotărâtă împotriva acelor studenți care frecventau diferite secte religioase. S-au organizat conferințe cu caracter ateist în facultăți, institute și la Casa de Cultură a Studenților. Marea masă a studenților a luat o atitudine de dezaprobare a manifestărilor de misticism ale colegilor lor și, în grupe, s-au purtat discuții pe aceste teme. În urma discuțiilor purtate, a insistențelor și manipulărilor puternice pe această temă, unii studenți au fost „convinși” de greșeala lor, ajungând să țină ei conferințe cu caracter ateist (cazul studenților D. Bulzan și Al. Pop de la Facultatea de Construcții).

Asociațiile studențești puteau deține biblioteci proprii, puse la dispoziția studenților, dar din Centrul Universitar Timișoara doar Asociația Studenților din Institutul Politehnic avea o bibliotecă proprie, la Clubul „Justin Georgescu”. Biblioteca funcționa zilnic, studenții găsind aici multe lucrări de literatură clasică universală și literatură progresistă contemporană. Fondul de cărți se îmbogățea în fiecare an din bugetul asociației, cu cărți în valoare de circa 1000 de lei. Biblioteca era folosită în special de studenții din căminele 1 și 2.

În mai multe rânduri, autoritățile însărcinate de P.M.R. să urmărească activitățile organizate de asociațiile studențești din România au precizat că, în Centrul Universitar Timișoara, asociațiile studențești au neglijat organizarea concursului literar permanent „Iubiți Cartea!”, inițiat de C.C. al U.T.M. și de Ministerul Învățământului. Doar în cadrul Institutului Pedagogic a existat o oarecare preocupare în această direcție, dar numărul celor înscriși, respectiv al celor care s-au prezentat la concurs, a fost minim.

Asociațiile studențești, sprijinite direct de organele locale de partid și de U.T.M., au organizat întâlniri ale studenților cu luptătorii comuniști din ilegalitate și conferințe politice pe teme ca: „Contribuția P.M.R. pentru asigurarea unității de luptă a clasei muncitoare împotriva revizionismului contemporan” sau „Politica P.M.R. în domeniul transformării socialiste a agriculturii”.

Asociația studenților a organizat vizionări în colectiv ale filmelor de pe ecranele cinematografelor din oraș, la nivelul anilor și al grupelor de studiu. Astfel, au fost vizionate filmele: „Dincolo de brazi”, „Idiotul”, „Ciulinii Bărăganului”, „Surorile”, „Ulisse”, „O invenție diabolică” etc. Existau și institute cu cinematografe proprii (Institutul Politehnic), iar Institutul Agronomic dispunea de un aparat de proiecție. Intrarea se făcea prin abonamente la spectacolele de operă și concertele Filarmonicii de Stat Banatul. Erau acordate bilete gratuite pentru studenții care desfășurau munci sau activități obștești.

Compoziția națională foarte eterogenă din această parte a țării se reflecta, pe de o parte, într-un număr mare de studenți de naționalitate română, iar pe de altă parte, exista și un număr mare de membri încadrați în asociațiile atudențești de alte naționalități, desfășurând, în aceeași măsură, munca solicitată de asociație. Indiferent de naționalitate, beneficiau toți, în egală măsură, de calitatea de a fi membru al asociației. În componența organelor de conducere ale asociațiilor intrau și studenți din rândul minorităților naționale, asigurându-se, astfel, că pot să contribuie la rezolvarea problemelor studențești. Între studenții Centrului Universitar Timișoara nu au avut loc manifestări naționaliste sau șovine¹⁵.

---

¹⁴ Din programul de activitate al S.R.S.C., în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4428, 22 ianuarie 1959, p. 1.

¹⁵ *Ibidem*, pp. 3-4.

Fiecare membru al asociațiilor studențești era obligat să achite o cotizație¹⁶. Pentru studenții străini din fiecare centru universitar din România era asigurat în excursii transportul dus-întors pe C.F.R., clasa a II-a, cu buletin colectiv redus. Decontarea se făcea la Comitetul Executiv al Uniunii Asociațiilor Studențești (U.A.S.) a R.P.R.¹⁷ Din pretențiile enunțate de autoritățile comuniste asupra asociațiilor studențești reiese foarte clar interesul de a manipula studențimea română și a o transforma într-un susținător real, cea mai relevantă fiind: *obligația de a cultiva în conștiința fiecărui student scopul moral înalt pentru care trebuia să se pregătească fiecare, și anume acela de a fi folositor patriei noastre în vederea construirii socialismului.*

La Institutul de Medicină devenise o tradiție organizarea săptămânală a audițiilor muzicale, care reușeau, de cele mai multe ori, să trezească în studenți gustul pentru muzica clasică. Participarea studenților la activitățile culturale de masă dovedea că studenții aspirau la o pregătire multilaterală.

Activitatea culturală din cadrul asociațiilor studenților era încredințată unor studenți sau absolvenți, în marea lor majoritate, utemiști și membri de partid sau candidați la această funcție, cu o pregătire politică sau ideologică corespunzătoare. Instruirea culturală a studenților se făcea de către cadre calificate în această direcție, recomandate de secția culturală a sfatului și de casa de creație.

Întreaga activitate culturală din cadrul asociațiilor studenților a fost controlată și îndrumată în mod activ și permanent de către organele de partid și ale U.T.M. Pentru viața culturală studențească și, în general vorbind, pentru întreaga activitate a asociațiilor studenților, Plenara Comitetului Central a P.M.R. din 9-13 iunie a constituit un prilej însemnat de analiză, de orientare politică și ideologică și de control asupra eficacității politice a muncii culturale desfășurate de asociațiile studențești. Plenara a III-a a C.C. al U.T.M. a pus în fața asociațiilor studenților sarcina de a urmări continuu educarea patriotică a studenților, cultivarea dragostei și devotamentului lor față de partid, față de regimul democrat popular, fiind pregătiți să participe activ, alături de întregul popor, la construcția socialistă. Biroul C.C. al U.T.M. a indicat tuturor organelor U.T.M. din facultăți organizarea unor cicluri de conferințe pe teme politice, ideologice, de educație morală și estetică, ca formă organizată de propagandă în rândul studenților, în scopul explicării politicii partidului și statului nostru¹⁸.

În scopul desfășurării unei munci de organizație din ce în ce mai bune, mai calificate, C.C. al U.T.M. și Comitetul Executiv al Uniunii Asociațiilor Studențești din România (U.A.S.R.) au organizat, în perioada 15 iulie-30 august 1959, o tabără școlară pentru cadrele U.T.M. și ale asociațiilor din institutele de învățământ superior, în două serii, la Brașov (orașul lui Stalin): seria I– 15 iulie-5 august; seria a II-a – 9-30 august. În cadrul programului taberei școlare s-au prevăzut și schimburi de experiență, desfășurate pe bază de referate pe diferite probleme ale muncii organizate. Din Centrul Universitar Timișoara au fost prezentate următoarele referate:

- Munca Comisiilor Sportive – cu referatul „Antrenarea masei largi de studenți în activitatea sportivă”;
- Stilul de muncă al Comitetelor U.T.M. și ale Consiliilor U.A.S. – cu referatul „Organizarea muncii de control și îndrumare”;
- Organizarea învățământului politic, a informărilor politice, a propagandei prin conferințe și agitație politică în rândul studenților – cu referatul „Învățământul politic U.T.M.”;

---

¹⁶ Arhivele Naționale Direcția Județeană Timiș (în continuare A.N.D.J.T.), Fond *Uniunea Asociațiilor Studențești din Timișoara*, dosar (în continuare d.) 14/1958-1959, f. 32.

¹⁷ *Ibidem*, f. 39.

¹⁸ *Ibidem*, f. 38.

– Munca Comisiilor Sociale – cu referatul „Munca comitetului de cămin”¹⁹.

În cadrul tuturor facultăților și institutelor de învățământ superior, asociațiile studenților s-au preocupat de dezbaterile în conferințe a unor probleme actuale din viața internă și internațională, probleme de etică și morală, de cultură generală, impresii de călătorie din U.R.S.S. și țările democrației populare etc. De exemplu, s-au ținut conferințe pe următoarele teme: „Era atomică trebuie să aducă pacea” – conferențiar B. Rothenstein de la Facultatea de Electrotehnică; „Despre tovărășie, dragoste și prietenie” – profesor N. Apostolescu de la Facultatea de Electrotehnică; „Cercetările arheologice de la Crucești” – M. Moga de la Institutul Pedagogic; „Școala de ieri și azi” – lector E. Todoran de la Institutul Pedagogic; „Apariția vieții pe pământ” – profesor Drăcea de la Institutul Agronomic; „Oameni de știință din Timișoara în vizită în U.R.S.S.” – rector Marin Rădoi și profesor M. Bănărescu de la Institutul Politehnic din Timișoara.

Conținutul bogat al acestor conferințe și nivelul ridicat de prezentare a fost asigurat prin faptul că s-a făcut apel la conferențiarul cu un nivel profesional superior să atragă un mare număr de studenți. Toate conferințele erau ținute în limba română și se adresau studenților, inclusiv foarte mulți studenți realizau lucrări științifice.

S-au desfășurat, de asemenea, numeroase conferințe cu caracter tehnic, fiind organizate cu scopul popularizării unor realizări importante ale științei și tehnicii din U.R.S.S. și țările de democrație populară. Acestea au fost organizate în special la Institutul Politehnic și Agronomic, tratând, printre altele, și:

- Realizări din domeniul ciberneticii în U.R.S.S. – șef de lucrări fiind Eugen Pop de la Facultatea de Electrotehnică;
- Realizări nucleare în țara noastră – profesor Al. Rogoian de la Facultatea de Electrotehnică;
- Atomul în slujba păcii – profesor Al. Cișman de la Facultatea de Chimie Industrială;
- Anul geofizic internațional – asistent T. Toro de la Institutul Pedagogic;
- Sateliții artificiali sovietici ai Pământului – profesor I. Cureau de la Institutul Politehnic;
- Aspecte actuale și de perspectivă ale dezvoltării industriei chimice agricole în U.R.S.S. și R.P.R. în scopul măririi producției, în colaborare cu A.R.L.U.S., la Institutul Agronomic;
- Cuceriri tehnico-științifice din U.R.S.S. cu privire la creșterea animalelor – la Institutul Agronomic.

În fiecare an de studiu s-au organizat informări politice lunare, care dezbăteau teme ca: Manifestul păcii – prezentată de conferențiarul Mihai Brașovan. În cadrul conferințelor, instituțiile de învățământ superior le insuflau tinerilor studenți teoria revoluționară a luptei de clasă împotriva dușmanului din interiorul și din afara țării noastre.

Pentru informarea studenților cu cele mai noi evenimente interne și internaționale, se făceau, în mod regulat, abonamente, în special la „Scânteia tineretului” și la „Viața studențească”.

Prin stabilirea unor colective competente de lucru, prin grija organizațiilor de partid și U.T.M., s-a asigurat conținutul politic al informărilor. În fiecare institut sau facultate a existat un grup de corespondenți la presa centrală și locală. La Institutul Politehnic, prin „Foaia Politehnicii”, au fost popularizate acțiuni ale grupelor și anilor de studiu, precum și ale studenților fruntași în activitatea profesională și obștească. Din păcate, „Foaia Politehnicii” nu a mai apărut din cauza lipsei hârtiei. Articolele publicate la gazetele de perete, cum ar fi la Facultatea de Mecanică, au reușit să oglindească preocupările studenților facultății respective. Prin gazetele satirice s-a combătut chiulul de la ore, dezinteresul față de activitatea obștească etc.²⁰.

---

¹⁹ *Ibidem*, f.17.

²⁰ *Idem*, Fond *Casa de Cultură a Studenților*, d.18/1958-1960, ff.1-3.

U.A.S. din Centrul Universitar Timișoara făcea, în perioada 1956-1959, abonamente la: „Scânteia” (un exemplar, 66 de lei); „România liberă” (un exemplar, 60 de lei); „Scânteia tineretului” (un exemplar, 60 de lei); „Sportul popular” (un exemplar, 48 de lei); „Lupta de clasă” (un exemplar, 36 de lei); „Problema Păcii și Socialismului” (un exemplar, 48 de lei); „Tânărul leninist” (un exemplar, 36 de lei); „Tineretul lumii” (un exemplar, 36 de lei); „Viața studentescă” (5 exemplare, 6 lei); „Știința și tehnica” (un exemplar, 36 de lei); „Contemporanul” (un exemplar, 26 de lei); „Veac nou” (un exemplar, 40 de lei); „Urzica” (un exemplar, 36 de lei); „Programul de Radio” (un exemplar, 26 de lei); „Magazin” (un exemplar, 78 de lei); „Gazeta învățământului” (un exemplar, 13 lei); „Flacăra” (un exemplar); „Gazeta Finanțelor” (un exemplar, 20 de lei); „Drapelul roșu” (un exemplar, 60 de lei); „Evidența contabilă” (un exemplar, 54 de lei) etc²¹.

U.A.S. era interesată, în același timp, de organizarea mai multor cercuri cu diverse activități cultural-științifice, precum:

- Cerc literar
- „Prietenii teatrului”
- „Prietenii muzicii”
- Cerc de artă plastică
- Cineclub
- Cerc filatelic
- Cerc de presă și informații – „Prietenii cărții”
  - de foto-amatori
  - gazetă de perete și ziare
- Cercul „Prietenii prin corespondență”
- Cerc pentru activități sportive – Cerc de turism și excursii
  - Cerc de șah
  - Cerc de tenis de masă
- Formații artistice – cor a capella
  - cor mixt
  - cor bărbătesc
  - orchestră de mandoline
  - orchestră de muzică ușoară
  - orchestră de muzică populară (taraf)
  - echipă de teatru
  - brigadă artistică
  - brigadă de dansuri românești
  - formație de balet
  - brigadă de dansuri germane²².

U.A.S. organiza conferințe la nivel de țară: sportive, profesionale, culturale și sociale. Cu prilejul celei de a doua Conferințe pe țară a U.A.S. din R.P.R., Comitetul Executiv al acesteia a organizat un concurs de fotografii pe tema „2 ani de activitate a Asociațiilor Studentești”. La acest concurs puteau participa cercurile foto din cadrul Caselor de Cultură Studentești, institutele de învățământ superior și studenți individuali-amatori care se ocupau cu această activitate. Participanții la acest concurs se orientau asupra următoarelor aspecte din activitatea asociațiilor studentești:

- activitatea studenților la cursuri, seminarii, lucrări practice;

²¹ Idem, Fond *Uniunea Asociațiilor Studentești din Timișoara*, d.14/1958-1959, f. 2.

²² Idem, Fond *Casa de Cultură a Studenților*, d.18/ 1958-1960, ff. 7-9.

- practica în producție și cea pedagogică;
- activitatea în cercurile științifice;
  - excursii cu caracter științific;
  - participarea studenților la munca de folos obștesc (șantiere, agricultură etc.);
- manifestări cu caracter cultural în cadrul caselor de cultură, cluburilor studențești pe centru universitar și al cluburilor din institute și facultăți;
  - manifestări cu caracter artistic în cadrul trecerii în revistă a formațiunilor artistice studențești;
  - exterioare și interioare ale caselor de cultură și cluburilor studențești pe centru universitar;
  - activitatea sportivă de masă (campionate universitare, competiții tradiționale, zile ale institutului);
- aportul la performanțele studenților (competiții oficiale);
- aspecte din cămine, cantine, spitale, policlinici etc.;
- odihna studenților în timpul verii și iernii (tabere la munte și la mare etc).

Fotografiile trebuiau executate artistic, indiferent de mărime, și însoțite de explicații privitoare la aspectele redade. Ele trebuiau trimise la Comitetul Executiv al U.A.S. al R.P.R. până la data de 1 ianuarie 1959, iar cele mai bune erau premiate²³.

La 22 decembrie 1958, Comitetul Executiv al U.A.S. din R.P.R. a dat o directivă către Consiliul U.A.S. din Centrul Universitar Timișoara. Prin aceasta îi înștiința că trebuiau luate măsuri în vederea asigurării unui conținut educativ-distractiv al tuturor revelațiilor studențești care se organizau în Centrul Universitar Timișoara. Se puteau organiza concursuri distractive, jocuri de societate, puteau participa brigăzi artistice de agitație și orchestre de muzică ușoară. Era necesar să se acorde o atenție deosebită repertoriilor formațiilor de muzică ușoară și textelor brigăzilor artistice de agitație, în spiritul indicațiilor Comitetului Executiv al U.A.S.²⁴. Cercul „Prietenii muzicii” putea iniția audiții muzicale, concerte, lecții, medalioane muzicale, pagini din istoria muzicală, lucrări muzicale inspirate de plaiurile și oamenii patriei noastre, precum și de lupta poporului pentru libertate, oglindită în muzica românească etc.

Cercul de artă plastică era un curs pentru începători, prima jumătate a anului consta în partea teoretică, iar cea de-a doua jumătate era partea practică.

Cercul „Prietenii cărții” putea organiza: audiții la emisiunea „Teatrul la microfon”, lecturi din literatura țărilor ce construiau socialismul și ale unor fragmente din opere literare închinată luptei comuniștilor, seri literare, concursul „Prietenii cărții” și „Jubiți cartea!”. Cercul de foto-amatori consta dintr-un curs pentru foto-amatorii începători și un curs pentru cei înaintați și organiza expoziții cu fotografii executate de studenți etc.

Cercul de turism și excursii cuprindea cursuri și concursuri de orientare turistică, excursii turistice în oraș și în împrejurimi.

Pentru cunoașterea valorilor culturale în dramaturgie prin referate și conferințe se prezentau, în cadrul cercului „Prietenii teatrului”, păstrându-se o ordine cronologică, cele mai reprezentative opere din literatura antică: greacă și latină. În cadrul teatrului universal se prezenta dramaturgia Evului Mediu, Renașterea și Romantismul, după care se făcea trecerea la teatrul rus prerevoluționar, în lumina realismului critic, în care era prezentată și dramaturgia clasică și modernă românească până la 1944, urmând apoi prezentarea teatrului din timpul revoluției socialiste și, după aceasta, teatrul sovietic, în lumina realismului socialist, până în zilele noastre. Paralel și în aceeași lumină a artei realiste se prezenta dramaturgia românească după anul 1944 până astăzi. Prin susținerea acestui ciclu de conferințe se urmărea prezentarea

²³ Idem, Fond *Uniunea Asociațiilor Studențești din Timișoara*, d.14/1958-1959, ff. 40-41.

²⁴ *Ibidem*, f. 29.

teatrului în decursul veacurilor ca o tribună de luptă care și-a adus contribuția la dezvoltarea și ridicarea conștiinței de clasă, pentru transformarea progresistă a societății.

Tot în scopul cunoașterii și aprofundării ideilor înaintate cuprinse în dramaturgie se organizau concursuri pe teme din teatrul sovietic și teatrul românesc contemporan, cum ar fi: spiritul de sacrificiu pentru binele social, munca sânguincioasă ca factor progresist al societății, cinstea și devotamentul față de cauza comună a celor ce muncesc, lupta împotriva ațățătorilor la război și a asupritorilor de popoare, falsa civilizație occidentală etc²⁵.

U.A.S. organiza tabere pentru studenți, fiind obligată să sprijine organizarea membrilor susținători ai Clubului „Știința Timișoara” pe bază de carnet, conform instrucțiunilor. U.A.S. avea și sarcina să ajute și să asigure un număr cât mai mare de participante la „Spartachiada Fetelor” din rândul tinerelor studente²⁶.

O altă sarcină importantă a U.A.S. era să-i sprijine pe sportivii Clubului „Știința Timișoara” pentru a fi încadrați în învățământul de partid sau în U.T.M.. De asemenea, trebuia să acorde o importanță deosebită îmbunătățirii conținutului organizării și desfășurării practicii pedagogice în instituțiile de învățământ superior și de educație fizică.

Centrul de Difuzare a Cărții avea rolul de a le repartiza studenților broșurile celei de-a II-a Conferințe a U.A.S.R. Între 1959-1960 U.A.S. a organizat concursul „În pas cu viața”²⁷.

În 1958 s-a organizat cea de-a V-a Conferință Științifică Studențească. La secția de științe sociale au fost prezentate mai multe referate.

Unul dintre referate era intitulat „Din luptele proletariatului din Timișoara împotriva exploatării în timpul regimului burghezo-moșieresc: Greva muncitorilor din 1936 de la Fabrica Standard” (Fabrica de Ciorapi din Timișoara). Acesta a fost prezentat de studentul Vasile Baltac de la Facultatea de Electrotehnică, anul I. În cadrul referatului, studentul a indentificat ca și cauze ale grevei din 1936: scăderea salariului cu 12%, concedierea a 6 muncitori, amenințarea cu noi concedieri²⁸.

În 7-8 iunie 1958 a fost organizată a VI-a sesiune științifică a cadrelor didactice din Institutul Politehnic Timișoara. Această conferință a implicat cele patru facultăți ale institutului: Facultatea de Mecanică, de Construcții, de Chimie Industrială și de Electrotehnică²⁹.

Regimul comunist sărbătorea în fiecare an în școli și instituții de învățământ superior, în scop propagandistic, eliberarea României de sub jugul fascist. Astfel că la 26 iunie 1959, la București, a avut loc sărbătorirea în școli și instituții de învățământ superior a celei de a 15-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist. Ziua de 23 August era prezentată ca fiind ziua eliberării României de sub jugul fascist, ca cea mai mare sărbătoare a poporului nostru, fiind declarată chiar Ziua Națională a României.

De asemenea, se preciza că victoria insurecției armate din 23 August 1944 și răsturnarea dictaturii militare fasciste a fost realizată sub conducerea P.C.R. prin acțiunea coordonată a forțelor patriotice populare, a soldaților, ofițerilor și generalilor patrioți din armată, în condițiile loviturilor zdrobitoare date armatelor fasciste de glorioasa armată sovietică eliberatoare. Acest moment era considerat de comuniști începutul revoluției populare și al construirii socialismului în țara noastră.

În vederea aniversării a 15 ani de la eliberarea României de sub jugul fascist, Ministerul Învățământului și Culturii a dispus către conducerile școlilor de cultură generală, profesionale și tehnice, agricole, de meserii, către școlile pedagogice și speciale, precum și către conducerile instituțiilor de învățământ superior, cu sprijinul organizațiilor de partid, al U.T.M. și al asociațiilor studențești, să fie întreprinse următoarele acțiuni:

²⁵ A.N.D.J.T., Fond *Casa de Cultură a Studenților*, d.18/ 1958-1960, ff. 7-21.

²⁶ Idem, Fond *Uniunea Asociațiilor Studențești din Timișoara*, d.14/1958-1959, f. 6.

²⁷ *Ibidem*, ff.10-20.

²⁸ *Studenții-cercetători ai științelor sociale*, în „Drapelul roșu”, Anul XV, Nr. 4156, 7 mai 1958, p. 3.

²⁹ „Drapelul Roșu”, Anul XV, Nr. 4187, 12 iunie 1958, p. 2.

1. În perioada vacanței de vară, în instituțiile școlare, cluburile elevilor, casele de cultură și cluburile studențești, precum și în taberele de pionieri, elevi, ucenici și studenți, să fie organizate:

- întâlniri ale elevilor și studenților cu activiști de partid și de stat, ilegaliști, participanți la luptele revoluționare ale clasei muncitoare și la înfăptuirea actului de la 23 August 1944, cu participanți la războiul antihitlerist, cu personalități de seamă ale vieții științifice și culturale, toți fiind desemnați de organele și organizațiile de partid.

- vizitarea unor locuri istorice, muzee, monumente legate de lupta revoluționară a partidului, de trecutul de luptă al clasei muncitoare, de lupta împotriva fascismului, precum: Muzeul Doftana, Muzeul de Istorie a Partidului, muzeele regionale, monumente ale eroilor români și sovietici.

- manifestări culturale ca: simpozioane, șezători literare, audiții muzicale, seri ale cântecului și dansului, vizionarea de filme în colectiv, concursul „Drumeții vesele”, pe teme legate de lupta eroică a poporului muncitor pentru eliberarea patriei noastre și de succesele obținute în țara noastră în anii regimului democrat-popular, participarea elevilor și studenților la Spartachiada de Vară a Tineretului și la Spartachiada Pionierilor.

2. Să se învețe 2-3 cântece patriotice, să se organizeze 3-4 vizite în întreprinderi industriale, în G.A.S., în Stațiunile de Mașini și Tractoare (S.M.T.), în Gospodăriile Agricole Colective (G.A.C.), 2-3 excursii cu caracter local, 4-5 competiții sportive, șezători, focuri de tabără, reuniuni și carnavaluri, jocuri sportive.

De asemenea, cu aceste ocazii, se organizau, pentru elevi și studenți, expuneri pe următoarele teme:

- pregătirea, organizarea și conducerea de către P.C.R. a insurecției armate de la 23 August 1944.

- sprijinul acordat de puterea democrat-populară tineretului.

- realizările regimului democrat-popular în cei 15 ani de la eliberare și sarcinile tineretului pentru continua dezvoltare și înflorire a patriei noastre.

- pentru școlari se organizau 2-3 povestiri despre însemnătatea zilei de 23 August 1944.

- expunerile și povestirile erau făcute numai de persoanele desemnate de organele și organizațiile de partid.

3. Instituțiile școlare și instituțiile de învățământ superior sprijineau organizațiile U.T.M. în constituirea brigăzilor de muncă patriotică.

4. Pentru realizarea sarcinilor de mai sus, rectoratele, conducerile școlilor, ale taberelor, caselor de cultură și cluburilor și-au întocmit planuri concrete.

Pentru elevii și studenții rămași în localitate, activitățile indicate la punctul 2 se programau pentru cel puțin 3 zile pe săptămână.

5. Secțiile de învățământ și cultură ale sfaturilor populare regionale, raionale și orășenești, precum și rectoratele instituțiilor de învățământ superior, colaborau cu organele și organizațiile U.T.M. pentru stabilirea nominală, până la 30 iunie 1959, a cadrelor necesare activității pe timpul vacanței de vară.

6. La serbările de încheiere a anului școlar și universitar erau prezenți invitați din rândul partidului, al U.T.M. și al organelor de stat pentru a vorbi despre realizările regimului democrat-popular, despre grija partidului și guvernului față de tineretul studios și față de cadrele didactice, precum și despre sarcinile de viitor ale acestora.

7. S-au luat măsuri pentru a se asigura participarea elevilor și studenților la demonstrația oamenilor muncii din ziua de 23 August, după cum urmează: studenții, elevii și ucenicii aflați la practică se încadrau în coloanele întreprinderilor și ale instituțiilor. Elevii și studenții care își petreceau vacanța în localitate participau la demonstrații în grupe pe școli și instituții de învățământ superior. Conducerile școlilor și instituțiilor de învățământ superior asigurau, cu sprijinul organizațiilor U.T.M., pregătirea și participarea, în cele mai bune condiții, a tineretului

studios la demonstrație. Elevii și studenții care își petreceau vacanța în tabere de odihnă participau la demonstrație în centrele din imediata apropiere. În taberele și în școlile care se aflau la distanțe mari de centrele unde aveau loc demonstrații se organizau, în dimineața zilei de 23 August, adunări festive. Elevii și studenții participau la manifestările cultural-artistice și sportive care se organizau în după-amiaza și seara zilei de 23 August. În ziua de 23 August, delegații de elevi, ucenici și studenți participau, alături de ceilalți tineri muncitori, la depunerea de coroane de flori și făceau de gardă la monumentele și mormintele eroilor români și sovietici căzuți pentru eliberarea patriei noastre.

8. Departamentul învățământului superior și Departamentul Școlilor din Ministerul Învățământului și Culturii luau măsuri pentru aducerea la îndeplinire a prevederilor prezentului Ordin.

În zilele de 6 și 7 mai 1958, Ministerul Învățământului și Culturii și Departamentul Învățământului Superior au organizat o consfătuire cu cadrele didactice din învățământul superior. La această consfătuire s-au discutat măsurile luate de Ministerul Învățământului și Culturii și de Instituțiile de Învățământ Superior, în scopul traducerii în viață a prevederilor Hotărârii R.P.R. Nr. 1003/1957 cu privire la îmbunătățirea învățământului superior. Consfătuirea a început în ziua de 6 mai, orele 9.00, și a avut loc în localul Facultății de Științe Juridice a Universității „C. I. Parhon”, B-dul 6 Martie, Nr. 64³⁰.

Se promova cultura și învățământul sovietic. Se sublinia, în cadrul cursurilor și conferințelor din facultăți, contribuția oamenilor de știință sovietici. În general, perfecționarea și modernizarea utilajelor din întreprinderile industriale constituia principala temă dezbătută și prezentată³¹. Partidul Comunist Român urmărea stabilirea de legături puternice între toate instituțiile de înregimentare a tineretului, precum și organizarea unor acțiuni și activități comune, pentru ca tineretul să fie controlat mai ușor, iar impactul evenimentelor să fie mai mare. Prin urmare, U.A.S., Casa de Cultură a Studenților (C.S.S.) și U.T.M. colaborau în vederea sărbătoririi unor zile importante, de exemplu: Ziua Marinei³², Ziua Muncii, Ziua Aviației³³ etc.

În 1959 a avut loc a II-a Conferință pe țară a U.A.S. din R.P.R.³⁴. Lucrările acesteia s-au deschis pe 19 februarie 1959 la Palatul Marii Adunări Naționale (M.A.N.). La conferință au participat delegați aleși de conferințele asociațiilor studențești din toate centrele universitare din țară. Au fost prezenți Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica, Petre Borilă, Nicolae Ceaușescu, Constantin Pîrvulescu, Leonte Răutu, Anton Moisescu, Gheorghe Stoica etc. Lucrările le-a deschis Ion Iliescu, președintele Consiliului Uniunii Asociațiilor Studențești din R.P.R.

Conferința a adoptat următoarea ordine de zi:

Raportul de activitate al Consiliului U.A.S.R.;

Raportul Comisiei de cenzori;

Alegerea Consiliului U.A.S.R. și a Comisiei de cenzori³⁵.

Pentru a se înțelege mai exact care era linia P.C.R. și ce se dorea să se obțină, cu privire la învățământul românesc superior, la studențimea română, la instituțiile de înregimentare a tineretului, în principal la asociațiile studențești, este necesară enunțarea a câtorva paragrafe din raportul prezentat de Ion Iliescu, și anume:

³⁰ A.N.D.J.T., Fond *Uniunea Asociațiilor Studențești din Timișoara*, d.14/1958-1959, ff. 10-29.

³¹ Idem, Fond *Institutul Politehnic din Timișoara*, d.103/1957, f. 1.

³² Idem, Fond *Uniunea Tineretului Comunist*, d.19/1956, f. 57.

³³ *Ibidem*, f. 268.

³⁴ *A doua Conferință pe țară a U.A.S. din R.P.R.*, în „Drapelul Roșu”, Anul XVI, Nr. 4404, 24 februarie 1959, p. 3.

³⁵ *A doua Conferință pe țară a U.A.S. din R.P.R.*, în „Scânțea”, Anul XXVIII, Nr. 4453, 20 februarie 1959, p.1.

„Învățământul nostru superior a devenit profund democratic. Prin introducerea burselor întreprinderilor și sfaturilor populare, imensa majoritate a studenților, în cursul anului 1958-1959, la facultăți sunt fii de muncitori și țărani muncitori. În anii regimului democrat-popular învățământul superior a căpătat o largă dezvoltare, fiind legat de realitatea și necesitățile construcției socialiste. Au luat ființă noi institute și facultăți, secții profilate, în funcție de nevoile economiei și culturii naționale. Învățământul a căpătat un conținut cu adevărat științific, fiind așezat pe temelia de neclintit a învățaturii marxist-leniniste. Pe baza indicațiilor partidului și guvernului, Ministerul Învățământului și Culturii a introdus experimental, anual, o perioadă de practică, premergător studiilor, pentru studenții de la Facultățile de Construcții, Mine și Agronomie.”

Un rol important în pregătirea și formarea studenților îl avea practica în producție – parte integrantă a procesului de învățământ. Activitatea științifică a studenților reprezenta, de asemenea, o formă importantă de participare a studenților la rezolvarea unor probleme concrete ale activității din industrie și agricultură. În decursul a 7 ani, numărul membrilor cercurilor științifice a sporit de la 3.500 la aproape 12.500 în 1957-1958, ceea ce reprezintă 24,5% din numărul studenților. Numai la Conferința pe Țară a Cercurilor Științifice din aprilie 1958 au fost prezentate peste 150 de lucrări, multe din ele de interes practic pentru nevoile economiei țării.

Asociațiile studențești trebuiau să orienteze, în și mai mare măsură, activitatea cercurilor științifice spre cele mai actuale probleme tehnico-economice ale producției industriale și agricole. Consiliul U.A.S.R. făcea încă puțin pentru legarea strânsă a pregătirii teoretice a studenților cu problemele producției. În regimul burghezo-moșieresc învățământul superior nu corespundea nevoilor reale ale dezvoltării țării, nu pregătea specialiști în conformitate cu necesitățile economiei și culturii naționale. Numai în anii primului plan cincinal statul nostru a cheltuit peste 340 de milioane de lei pentru construcția de noi localuri de învățământ, cămine, cantine. În ultimii 14 ani s-au construit și amenajat 470 de noi laboratoare.

Asociațiile studențești vor trebui să pună în centrul întregii lor activități o contribuție crescândă la pregătirea profesională, temeinică a tuturor studenților. În fața asociațiilor stătea sarcina de onoare de a se dezvolta continuu, de a participa activ la viața politică a poporului, la marile transformări prin care trecea țara noastră. Asociațiile studențești trebuiau să-și sporească eforturile în vederea îmbunătățirii continue a educării politice, ideologice și morale ale studențimii, în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar³⁶.

În cadrul celei de II-a Conferințe Naționale a U.A.S. din R.P.R., Athanase Joja, vicepreședintele Consiliului de Miniștri al R.P.R., ministrul Învățământului și Culturii, a propus ridicarea pe o treaptă mai înaltă a conținutului științific și ideologic al învățământului, pe baza ideologiei marxist-leniniste.

Importante documente de partid și de stat adoptate la congrese sau conferințe, precum Hotărârea Biroului Politic al Comitetului Central al P.M.R., din 26 iunie 1956, prevedeau unele măsuri de îmbunătățire a activității cultural-educative în rândul studenților.

Virgil Trofin, prim-secretar al Comitetului Central al U.T.M., a subliniat importanța participării tineretului, în special a studenților, la construirea socialismului³⁷.

La a II-a Conferință pe țară a U.A.S. din R.P.R. delegatul din partea Centrului Universitar Timișoara a fost Marcus Arke. Acesta a axat discursul pe înarmarea studenților cu concepții ideologice în lupta dusă împotriva concepțiilor retrograde, mistice. Se menționa că, în Centrul Universitar Timișoara, Consiliul Asociațiilor Studențești ducea o muncă politică de lărgire a orizontului științific și cultural al studenților, urmărindu-se educarea acestora în spiritul

³⁶ *Raportul de activitate al Consiliului U.A.S. din R.P.R. prezentat de tov. Ion Iliescu, președintele Consiliului U.A.S.R.*, în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4453, 20 februarie 1959, p. 1.

³⁷ *A doua Conferință Națională a U.A.S. din R.P.R.*, în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4456, 24 februarie 1959, p. 2.

concepțiilor materialiste. În vederea combaterii misticismului se organizau conferințe de popularizare pentru atingerea scopului. În cadrul acestor conferințe sau chiar prin intermediul unor simple întâlniri ale studenților se purtau discuții pe baza unor lucrări ateiste, se încerca explicarea științifică a fenomenelor din natură și societate, se acorda o preocupare deosebită organizării judicioase a timpului liber al studenților. O altă inițiativă discutată a fost aceea de a invita studenții să participe la conferințele din ciclul „Știință și religie”³⁸. S-a propus chiar organizarea de cercuri de cultură generală³⁹.

Între 19-22 februarie 1959, în cadrul celei de-a II-a Conferințe a U.A.S. din R.P.R., s-a încercat evidențierea faptului că studențimea din toată lumea a avut un rol important în menținerea păcii. Prin urmare, s-a propus dezarmarea, distrugerea stocurilor de arme și a bazelor militare⁴⁰.

Rezoluția celei de-a II-a Conferințe a U.A.S. a specificat că asociațiile studențești, conduse de organizațiile de partid și îndrumate de U.T.M., s-au dovedit a fi organizații viabile, care se bucurau de prestigiu și încredere în rândul studenților. Conferința solicita insistent, tuturor asociațiilor studențești, să sporească eforturile pentru îmbunătățirea întregii lor activități și să contribuie la creșterea și educarea tinerei generații de intelectuali.

Asociațiile studențești trebuiau să participe efectiv la îmbunătățirea tuturor formelor de practică în producție, la elaborarea căilor și metodelor legării învățământului superior de practică. Rezoluția a subliniat că asociațiile studențești luptă pe mai departe pentru a dezvolta și întări prietenia și colaborarea frățească între studenții din R.P.R. și studenții din U.R.S.S. și chiar din toate țările de democrație populară.

Asociațiile studențești erau chemate să ajute studenții aflați încă sub influența unor concepții idealiste și prejudecăți mistice să se elibereze de aceste rămășițe ale trecutului în gândire, pentru a putea forma adevărați intelectuali de valoare.

Cu orice ocazie, autoritățile comuniste subliniau că asociațiile studențești au avut un loc de frunte în munca de educare politică, dezvoltând în rândul studenților sentimente de dragoste, stabilind frății între tineretul român și minoritățile naționale⁴¹.

În sala „Maxim Gorki”, pe 3 martie 1959, s-au desfășurat lucrările adunării activului U.T.M. și al asociațiilor studențești din Centrul Universitar Timișoara, în scopul dezbaterii sarcinilor ce le revin organizațiilor, stabilite în cadrul Conferinței Naționale a U.A.S.R., care a avut loc la București.

Președintele Consiliului Asociațiilor Studențești din Centrul Universitar Timișoara era Gh. Tache. Acesta a prezentat un referat Adunării Activului U.T.M. și a Asociațiilor Studențești din Centrul Universitar Timișoara. Referatul prezentat de el evidenția existența, din grija partidului, a mai multor cantine și cămine pentru studenți. A fost dat ca exemplu Institutul Politehnic, ce fusese înzestrat cu un nou cămin, ce dispunea de 300 de locuri pentru cazarea studenților. La acesta se adăugau noile laboratoare și aparaturi puse la dispoziția studenților. De exemplu, în 1958 fusese dat în folosință noul laborator de la Institutul Politehnic de Construcții Metalice, unic în țară. Gh. Tache preciza că în institutele superioare din Timișoara învățau, alături de studenții români, și studenți germani, maghiari, precum și de altă naționalitate. Valeria Pascaru, studentă la Facultatea de Electrotehnică, a luat cuvântul în adunare, afirmând că sarcina principală ce stătea în fața învățământului superior era asigurarea unei strânse legături între procesul de învățământ și cerințele industriei, agriculturii și culturii socialiste în plină dezvoltare. De la Facultatea de Mecanică a luat cuvântul studenta Eleonora Cotociu, care a

³⁸ *A doua Conferință pe țară a U.A.S. din R.P.R.*, în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4454, 21 februarie 1959, p. 5.

³⁹ „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4454, 21 februarie 1959, p. 3.

⁴⁰ *Declarația Conferinței Naționale a U.A.S. din R.P.R. cu privire la colaborarea internațională a studenților în lupta pentru pace*, în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4456, 24 februarie 1959, p. 5.

⁴⁰ Scânteia, Anul XXVIII, Nr. 4454, 21 februarie 1959, p. 3.

⁴¹ *Rezoluția celei de-a doua Conferință a U.A.S.*, în „Drapelul Roșu”, Anul XVI, Nr. 4408, 28 februarie 1959, pp. 3-4.

precizat că asociațiile studențești erau chemate să ia poziție fermă față de orice manifestare a ideologiei străine și a liberalismului și să-i educe pe studenți în spiritul ascuțirii vigilenței revoluționare față de manevrele politice ale dușmanului de clasă. Pentru aceasta mulți dintre studenții prezenți au asigurat partidul că vor satisface toate sarcinile date pentru a asigura construcția socialistă. Din aceste afirmații ale studenților se poate observa influența și manipularea politică majoră, cel puțin declarativ, unii studenți afirmau ce se dorea să se audă, însă erau și tineri ce credeau și susțineau cu tărie politica dusă de Partidul Comunist Român.

Gh. Tache a afirmat că se dorea să se ajungă la un învățământ înalt, în care să se reușească îmbinarea teoriei cu practica și cu o educație multilaterală⁴². Studenții au dezbătut și au aprobat documentele conferinței U.A.S.R.

Pe 4 martie 1959, la Casa de Cultură a Studenților, studenții Facultății de Mecanică a Institutului Politehnic din Timișoara au dezbătut documentele celei de-a II-a Conferințe pe țară a U.A.S.R. S-a precizat că 237 din 436 de studenți aveau burse de stat ori ale Sfatului Popular sau întreprinderilor, iar peste 350 aveau masă la cantină⁴³.

Conferința U.A.S.R. a fost dezbătută și aprobată și de studenții de la Facultatea de Electrotehnică și Chimie. În acea perioadă, la Facultatea de Chimie președinte al Asociației Studenților era Aurel Iovi, iar decanul facultății era Coriolan Drăgulescu⁴⁴.

Partidul Comunist urmărea ca orice eveniment, indiferent de amploare – adunare, directive sau hotărâri, o simplă dezbateră sau conferință etc. – să fie intens mediatizat, să fie cunoscut și să se bucure de cât mai mulți participanți și aderenți.

Pentru a se face cunoscute și a fi aplicate cerințele și planurile P.M.R. era nevoie de subordonarea tuturor instituțiilor de învățământ, indiferent de nivel. Se urmărea în special atragerea cadrelor didactice, urmată, bineînțeles, de o atragere a copiilor și tinerilor de la cele mai fragede vârste.

Orice activitate sau inițiativă propusă și desfășurată din ordinele partidului era urmărită îndeaproape de autorități și se exagera importanța sau efectele acesteia, pentru o manipulare în masă. Prin transmiterea cât mai inexactă a realității se dorea încurajarea tineretului să adere la ideile comuniste, să accepte situația creată ca fiind una normală, să susțină și să devină fideli regimului.

Concluzia studiului este că fiecare organizație de înrolare a tineretului avea sarcinile bine trasate sau stabilite, că fiecare activitate organizată era supusă unei verificări și unui control sever din partea autorităților comuniste. Nici cadrele didactice nu erau scăpate de privirea partidului, fiind puse sub supraveghere, pentru că ele constituiau elementul formator. Profesorii erau direct implicați în educarea „viitorilor patrioți” ai statului. Toate aceste rigori ale comuniștilor se nășteau din teama de răzvrătire a tineretului, cu sprijinul cadrelor didactice. Studenții erau principalul pericol, deoarece au reușit să surprindă regimul prin organizarea de manifestații și de mișcări anticomuniste.

Asociațiile studențești erau deosebit de importante pentru întregul sistem comunist, deoarece, prin intermediul lor, se reușea mai ușor controlarea tineretului. Acestea aveau obligația de a păstra o relație strânsă cu conducerea comunistă, precum și cu U.T.M. și cu C.C.S.

Cristina TUDOR

---

⁴² „Drapelul roșu”, Anul XVI, Nr. 4411, 4 martie 1959, pp. 1-2.

⁴³ Idem, Anul XVI, Nr. 4412, 5 martie 1959, p. 1.

⁴⁴ Idem, Anul XVI, Nr. 4414, 7 martie 1959, p. 3.

BIBLIOGRAFIE:

IZVOARE

a) Arhive

A.N.D.J.T., Fond *Casa de Cultură a Studenților*.

A.N.D.J.T., Fond *Institutul Politehnic din Timișoara*.

A.N.D.J.T., Fond *Uniunea Asociațiilor Studențești*.

A.N.D.J.T., Fond *Uniunea Asociațiilor Studențești din Timișoara*.

A.N.D.J.T., Fond *Uniunea Tineretului Comunist*.

b) Presă

„Drapelul roșu”, 1957, 1958, 1959.

„Scânteia”, 1957, 1958, 1959.

BIBLIOGRAFIE SPECIALĂ

Acțiuni A.R.L.U.S., în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3980, 10 octombrie 1957.

Acțiuni culturale ale A.R.L.U.S., în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3975, 4 octombrie 1957.

A doua Conferință Națională a U.A.S. din R.P.R., în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4456, 24 februarie 1959.

A doua Conferință pe țară a U.A.S. din R.P.R., în „Drapelul roșu”, Anul XVI, Nr. 4404, 24 februarie 1959.

A doua Conferință pe țară a U.A.S. din R.P.R., în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4453, 20 februarie 1959.

A doua Conferință pe țară a U.A.S. din R.P.R., în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4454, 21 februarie 1959.

Cânt studențesc fluturăm peste lume, în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3789, 26 februarie 1957.

Conferința Asociațiilor Studențești din Centrul Universitar București, în „Scânteia”, Anul XXVI, Nr. 3841, 27 februarie 1957.

Conferința pe țară a Asociațiilor Studențești, în „Scânteia”, Anul XXVI, Nr. 3851, 10 martie 1957.

Declarația Conferinței Naționale a U.A.S. din R.P.R. cu privire la colaborarea internațională a studenților în lupta pentru pace, în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4456, 24 februarie 1959.

Deschiderea celui de al V-lea Congres al A.R.L.U.S., în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4669, 1 noiembrie 1959.

Din activitatea S.R.S.C. Timișoara, în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3975, 4 octombrie 1957.

Din programul de activitate al S.R.S.C., în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4428, 22 ianuarie 1959.

„Drapelul roșu”, Anul XV, Nr. 4187, 12 iunie 1958.

„Drapelul roșu”, Anul XVI, Nr. 4411, 4 martie 1959.

„Drapelul roșu”, Anul XVI, Nr. 4412, 5 martie 1959.

„Drapelul roșu”, Anul XVI, Nr. 4414, 7 martie 1959.

Pe marginea seminarului activului U.T.M. și al asociației studențești din Timișoara, în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3975, 4 octombrie 1957.

Raportul de activitate al Consiliului U.A.S. din R.P.R. prezentat de tov. Ion Iliescu, președintele Consiliului U.A.S.R., în „Scânteia”, Anul XXVIII, Nr. 4453, 20 februarie 1959.

Rezoluția celei de-a doua Conferințe a U.A.S., în „Drapelul roșu”, Anul XVI, Nr. 4408, 28 februarie 1959.

Salutul adus conferinței de tovarășul M. Constantinescu, în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3800, 10 martie 1957.

Salutul Conferinței pe țară a Asociațiilor Studențești din R.P.R., în „Drapelul roșu”, Anul XIV, Nr. 3802, 13 martie 1957.

„Scânteia”, Anul XXVII, Nr. 4144, 20 februarie 1958.

Studenții-cercetători ai științelor sociale, în „Drapelul roșu”, Anul XV, Nr. 4156, 7 mai 1958.